

Presentació

Josep Maria Àlvarez

Secretari general de la UGT de Catalunya i president de la Fundació La Fàbrica

El dia 29 de setembre de 2010, els sindicats convocàvem una vaga general al nostre país, sota el lema *AIXÍ NO!* La cronologia dels fets que s'han produït tant en l'àmbit internacional i europeu com a l'Estat espanyol i Catalunya posa més que mai en evidència la vigència d'aquella crida.

En l'àmbit internacional, hem vist com els països emergents creixien sostingudament i feien una gran aportació a la recuperació global, mentre la resta de països experimentava greus dificultats per recuperar-se. Aquest canvi de tendència ha portat a una variació de forces en el món econòmic, que s'ha traduït en una demanda de canvi en les responsabilitats polítiques del sistema financer internacional. Un canvi de rols que parteix de l'aportació de cada país en l'economia global, però en cap moment les institucions financeres internacionals han reflexionat sobre la seva pròpia responsabilitat en la crisi. La realitat és que els bancs no estan absorbint les seves pèrdues en inversions financeres fallides i s'estan assegurant el cobrament del deute gràcies a l'FMI, gran prestador de diners als estats. A fi de poder retornar el deute, aquests estats veuen com se'ls imposen *plans d'austeritat*, basats en la reducció de la despesa social i la pràctica desaparició dels serveis públics. És evident que ens trobem en una situació en la qual, a part de sortir de la crisi econòmica, cal una reflexió profunda sobre la governabilitat financera mundial.

Europa, fins ara una fortalesa a la qual tothom volia accedir, perquè la seva identitat s'havia construït a partir de la defensa dels drets humans i un estat del benestar fort, ha començat a esfondrar-se quan els estats que la formen s'han vist atrapats pel deute, veritable taló d'Aquil·les de la seva sobirania. Tot i l'incipient creixement econòmic de l'1,7% de la zona euro, això no ha comportat una millora de l'ocupació; al contrari, les taxes d'atur han crescut del 9,65% el 2009 al 10,1% l'any 2010. La sacralització del dèficit públic ha segrestat el marge de maniobra dels governs i els ha condemnat a debilitar els seus sistemes de protecció social i intervenir les economies de diferents països.

Aquest 2010 l'economia ha marcat com mai les decisions polítiques a casa nostra. Cronològicament hi ha dates realment fonamentals: el 10 de maig, el 29 de setembre...

El 10 de maig de 2010 va ser el dia del punt d'inflexió en l'economia espanyola. Al dictat dels mercats europeus, el president del Govern tornava amb deures, que, com a alumne aplicat que és, va imposar: la reducció del dèficit públic en 15.000 milions d'euros. Els treballadors i les treballadores dels serveis públics van veure reduït el seu salari en un 5% i es van endur la pitjor part del compliment del Pacte d'estabilitat de la UE.

Seguint l'onada reformadora, el Govern central va imposar una reforma laboral. Arran d'aquesta imposició, el 29 de setembre els treballadors i les treballadores d'aquest país vam paraitzar l'economia per lluitar contra una reforma laboral clarament regressiva que, en comptes de buscar solucions, només genera més problemes. Des d'aleshores no s'ha creat ocupació; la taxa d'atur ha assolit el 20% i el nombre de contractes indefinits no s'ha incrementat.

A Catalunya, tot i haver acabat l'any amb un feble creixement del PIB del 0,1%, gràcies en part al bon comportament de les exportacions i a una tímida recuperació del consum intern, l'atur i la pobresa es fan més palesos que mai. Així no. D'aquesta manera, retallant drets socials, i descapitalitzant els serveis públics salvarem els bancs, però el nostre món farà fallida.

L'Anuari és un dels instruments amb els quals es volen posar sobre la taula sortides innovadores i alternatives a les que ens volen imposar. Nosaltres també volem parlar de productivitat, competitivitat, eficiència, eficàcia... Sí, en volem parlar, però tal com argumenten diversos articles d'aquesta publicació, ho fem des d'una visió objectiva i pragmàtica, però que no renuncia a la defensa dels drets dels treballadors i les treballadores, el jovent, les persones que no tenen feina i, en definitiva, aquells i aquelles que es troben en una situació precària.

Cal treballar per reduir la taxa d'abandonament escolar, augmentar el nombre de joves que trien la formació professional com a millor opció per formar-se, però també per decidir quina política energètica volem per al nostre país i com podem augmentar la competitivitat dels productes de la nostra indústria, sense que això signifiqui baixar els sous dels treballadors i les treballadores.

Tota aquesta amalgama de fets ens ha portat on som avui. Crec que la dada més

rellevant de l'*Anuari sociolaboral* són els 400.000 llocs de treball destruïts durant el bienni 2008-2010. En un context de crisi financera forta, amb les caixes i els bancs en ple procés de reestructuració, les famílies sobreendeutades, el consum contingut i el sector públic frenat per les directrius exteriors, l'atur és i ha de ser una de les principals prioritats de tots i totes nosaltres.

I això esdevé especialment rellevant, sobretot quan en aquest *Anuari* volem unir el binomi competitivitat i cohesió social. Els treballadors i les treballadores no som aliens als problemes de la nostra economia. Som conscients de molts dels problemes endèmics que patim. Però no estem disposats a ser els bocx expiatoris de tots els problemes sense ser partícips de les solucions. I la cohesió social ha de ser inexorablement una de les conseqüències del nostre creixement econòmic. Fa molts anys que apostem pel canvi de model productiu, com a garant de creixement. Si hem socialitzat les pèrdues, cal repartir els guanys. Que ningú ens digui que no tenim solucions, aquesta ha de ser una de les lliçons de la *gran crisi*, tal com l'anomena Joan Tristany, un dels autors de l'*Anuari*.

És en aquests moments, en què tot trontolla i tot és dubtós, quan és més important que mai sentir veus com la de Júlia López, que posa en valor el paper dels sindicats. És en aquest temps de tempestes contínues, en què els sindicats hem de ser àncores, com assegura el sociòleg Zygmunt Bauman. Valors segurs i fonamentals, ancoratges de present i futur per a totes aquelles persones que en aquests moments estan desorientades.

Josep Maria Àlvarez

Secretari general de la UGT de Catalunya
i president de la Fundació La Fàbrica